

Романенко О. О.

студентка 4 курсу юридичного факультету ННІЗДН
НАВС

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД В УКРАЇНІ

Початок конституційного процесу в Україні започаткувався з створенням Української Центральної Ради та прийняттям I Універсалу. Наступним визначним політико-правовим кроком стало проголошення III Універсалу Центральної Ради, в якому йшлося про установаження з Росією не автономних, а федеративних стосунків. Проте самим важливим та основоположним для нинішньої Конституції став IV Універсал, що визначав Українську Народну Республіку як „самостійну, незалежну та вільну суверенну державу українського народу”.

Саме після ряду конституційних змін та після розпаду СРСР для нашої країни розпочався новий етап розвитку конституційного процесу. Це потягнуло за собою проголошення Декларації про державний суверенітет, згодом великим конституційним значенням мав Акт проголошення незалежності України та, саме головне, прийняття Конституції України.

В прийнятій Конституції України закріплені засади та суть конституційного ладу.

Слід зауважити, що єдине загальноприйняте поняття конституційного ладу відсутнє. Існує три визначення під яким розуміється саме поняття конституційного ладу. По-перше, розуміння його як системи політико-правових, економічних і соціальних відносин, що уособлюють собою конституційний лад. По-друге, конституційний лад визначають як певну форму організації держави, що закріплено в Конституції. По-третє, стан правовідносин чи порядок що характеризує державу, як конституційну.

Конституційний лад опосередковує собою суспільний та державний лад в цілому та включає в себе сукупність норм, що містяться в розділах Конституції України.

Зміни конституційного ладу в 2004 році, закріпили парламентсько-президентську форму правління, яка згодом була повернена на президентсько-парламентську (2010 р.), запровадження пропорційної виборчої системи при формуванні парламенту та при проведенні певних видів місцевих виборів.

Вивчаючи та аналізуючи текст Конституції України можна зробити висновок, що засади конституційного ладу закріплені не тільки у I Розділі Конституції. Перший розділ становить собою підґрунтя на якому набувають подальшого розвитку інші розділи Конституції, це зокрема III та XIII розділи.

У зв'язку з прийняттям Закону України „Про судоустрій та статус суддів”, нового Кримінального процесуального кодексу деякі науковці та члени Конституційної асамблеї пропонують внести зміни до Конституції України пояснюючи це тим, що нові прийняті нормативно-правові акти містять в собі ознаки європейської демократичності які нам необхідні та й загалом в останні роки дуже суттєве питання в суспільстві займає питання модернізації Конституції України.

На нашу думку, перш ніж модернізувати та вносити зміни до Розділів Конституції України потрібно виконувати практичну реалізацію нині діючого

Основного Закону. Конституція України виконує роль гаранта у забезпеченні правових відносин суспільства з державою. Конституційний лад уособлює передбачену форму державу і форми безпосереднього народовладдя.

Серед основних пропозицій висунутих Конституційною Асамблеєю мою увагу привернула перша, а саме: об'єднання Розділу VIII „Правосуддя” і Розділ XII „Конституційний Суд України”. Ця модернізація обумовлюється тим, що вона не узгоджується з назвами розділів інших гілок влади, що „правосуддя” характеризує собою змістовну форму функціонування судової влади, а тому не вважається обов'язковим закріплення цього терміну в конституційних актах. Та в останню чергу висловлюється тим, що в змісті Розділу „Правосуддя” містяться положення що безпосередньо стосуються судової влади.

Розділ VIII „Правосуддя” містить загальні відомості та повноваження судів загальної юрисдикції та судів зокрема, їх головні завдання та повноваження, що стосується Розділу „Конституційний Суд України”, то там закріплені положення та повноваження саме Конституційного Суду. Поєднуючи ці два положення виникнуть незрозумілості та мішанина серед повноважень та порядку діяльності судів загальної юрисдикції та єдиного органу конституційної юрисдикції.

Ми вважаємо, що в першу чергу змін потребують ті положення, що закріплюють гарантії та виконання засад демократії та розбудова свідомого громадянського суспільства, що покликане охороняти та захищати конституційний лад України. Нині прийняті та змінені закони містять ознаки демократизму. Проте, на відміну від конституцій інших країн, Конституція України не закріплює демократичні принципи конституційного ладу, що реалізує суспільну практику принципу вищої влади народу та здійснення її влади народом.

Виходячи з цього, перш ніж брати до уваги запропоновані зміни потрібно урегулювати вже нині діючі механізми контролю влади, судовою системою, та закріпити гарантії і виконання зобов'язань у соціальній сфері.

В першу чергу, модернізація Конституції України потрібна саме в закріпленні гарантування захисту соціальної сфери. Переважна більшість інститутів забезпечення прав і свобод людини та громадянина закріплена в деклараціях, проте, не підкріплюються практикою розвитку цих правовідносин в Конституції. Державі потрібно бути гарантом виконання обов'язків захисту соціальної ланки населення. В зв'язку з цим виникає потреба закріплення та чіткого визначення в законодавстві соціальної спрямованості державно-владної діяльності та відповідальності держави перед суспільством.

Також, в Конституції України такого положення як захисту засад конституційного ладу не передбачено, тому потрібно вирішити проблему захисту правових принципів конституційного ладу.

Таким чином, ми вважаємо, що більш детального вивчення для подальшої модернізації потребують ті норми, що регулюють гарантування захисту засад конституційного ладу (адже конституційний лад відображає суспільні відносини).